សិលាចារឹកនគរវត្តលេខ១២ K.៣០២

១- សេចក្តីទូទៅ

បណ្តុំសិលាចារឹកសម័យកណ្តាលនៅប្រាសាទអង្គរវត្ត ត្រូវអ្នកស្រាវជ្រាវបារាំងហៅថាជាសិលាចារឹកសម័យទំនើបនៅប្រាសាទអង្គរវត្ត (Inscriptions Mdernes d'Angkor សរសេរកាត់ជា IMA) ។ ឯមហាពិទូរ ឈឹម ក្រសេម ហៅថា សិលាចារឹកនគរវត្ត។ នៅទីនេះ យើងលើកយកនូវសិលាចារឹកមួយផ្ទាំង គឺសិលាចារឹកនគរវត្តលេខ១២ (IMA ១២, K.៣០២) ដែលចារនៅលើសសរប្រាសាទអង្គរវត្ត ត្រង់រូតព្រះពាន់។

សិលាចារឹកនេះបានចុះផ្សាយក្នុងសៀវភៅ សិលាចារឹកនគរវត្ត ដែលជាស្នាដៃរបស់មហាពិទូរ ឈឹម ក្រសេម[១] ត្រង់ទំព័រ៣១-៣២ និងលោកស្រីបណ្ឌិត ពៅ សាវរស[២] ចុះផ្សាយក្នុងព្រឹត្តិបត្រសាលាបារាំងចុងបូព៌ាប្រទេស (BEFEO)។ ខ្លឹមសារនៃសិលាចារឹកនេះគឺចារឹកអំពីក្រុមអ្នកធ្វើដំណើរធម្មយាត្រាទៅធ្វើបុណ្យនៅឯអង្គរវត្ត នាសតវត្សរ៍ទី១៧ ដោយឆ្លងកាត់ខ្យល់ព្យុះយ៉ាងលំបាកក្នុងទន្លេសាប ទម្រាំនឹងអាចបានជុំគ្នាធ្វើបុណ្យ។ ក្រោយពេលមកដល់ «មហានគរ» (តំបន់អង្គរ) និងបានជួបជុំកូនចៅញាតកាគ្រប់ហើយ អ្នកទាំងនោះចិត្តសទ្ធាជ្រះថ្លា បានរៀបចំពិធីបុណ្យដ៏ធំមួយនៅ «ព្រះពាន់» ។ ពួកគេបានកសាង ព្រះពុទ្ធរូបមាស ២អង្គ ប្រាក់ ៣អង្គ ថ្វាយទង់ធម្មជ ២ និងបាន បំបួសកូនប្រុស ២នាក់។ ក្នុងពិធីនោះ មានការនិមន្តព្រះសង្ឃ ជាពិសេសគឺ «ព្រះធម្មខិតមហាសង្ឃរាជ» ឱ្យសម្តែងធម៌ទេសនាធំៗ (អភិធម្មកណ្ឌ៣ និងមហាជាតក៍២) រួមជាមួយការថ្វាយគ្រឿងបូជាជាច្រើនដូចជា គ្រឿងបាយស្ងោ កម្រាលអាសនា ប្រាក់សមាទាន ភ្ញីកផ្ការ ភ្ញីកណ្តុរ និងមានការអុជកាំជ្រួចយ៉ាងឱឡារិក។

---

[១] ឈឹម ក្រសេម, សិលាចារឹកនគរវត្ត (១៩៣៦; Cedoreck, Centre de Documentation et de Recherche sur la Civilisation Khmère (CEDORECK), 1984).

[២] Saveros Lewitz, 'Inscriptions modernes d'Angkor 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16a,16, et 16c', *Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient* 59 (1972): 221–49, https://doi.org/10.3406/befeo.1972.5123.

អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ុន ឈុនតេង

តាមរយៈអត្ថបទនេះ ក៏អាចឲ្យយើងឃើញអំពីសំណេរនិងរចនាសម្ព័ន្ធឃ្លាខ្មែរនាសម័យកណ្ដាលផង។ បន្ថែមពីនេះ សិលាចារឹកនគរវត្តលេខ១២ ក៏បានបង្ហាញឲ្យយើងដឹងអំពីស្ថាននាមនានា ដូចជា «ទន្លេសាប» «កម្ពុជ» និង «បន្ទាយព្រេច» (ប្រហែលជាបន្ទាយពេជ្រ» ត្រូវនឹងរាំងឧដុង្គ)។

២- អត្ថបទដើមសរសេរជាអក្សរខ្មែរទំនើប

១- សព្ទម្ហស្តុសំម្រិត្តីតីរេក១៥៥០ សក្ហពេង់អ្នក្សត្រ

២- ខែហាបុស៦រោជថ្ងៃយសោរ៍ពារសារនាជិនុមថ្ងោ

៣- វពោវនាំមានន្ធថ្ងោវព្រិហ្មនាំបុសន្ធថ្ងោវសុក្ខនាំនេ

៤- ព្ទឥស្សធិង់អំប្បាលនេះមោគអំម្ធិយបណ្ឌាយព្រេផ្ល

៥- ធ្វង់ននលេហសាប្បឲ្យហាឲ្យលគកេប្បកកាប្បអាក

៦- ញាពនេព្យ្រច្ចមោគយោលក្ខណាចោវដោវញ៉ាញាត្តីកា

៧- នោវនាមហានគរនេះគ្រោពហោយនេព្យថ្ងោវពោវនាំមាន

៨- ន្ធថ្ងោវព្រិហ្មនាំបុសន្ធវថ្ងោវសុក្ខនាំនេព្ទន្ធថ្ងោវនន្ធថ្ងោវឪ

៩- ថ្ងោវគាមមេកែវមេស្រីយមេចិនជីហាសោមឥស្សអ្នកធិង់អំប្បា

១០- លនេះមានចិត្តសារទ្ធាថ្ងៃហាព្រះពុទ្ធរុប្បមាស្សអង្គ២ច្រាកអ

១១- ង្គ៣ទង់ជាម្ហធ្វជ្ជ២ប្បស្សក្ខណា២អ្នកហោយនេព្យថ្ងោវពោវ

១២- ឱយអាភនណានិមនព្រះអារិយ្យសយ័ទ្រង់ចិត្តបរសុទ្ធសិលតិ

១៣- វិយ្យាបុត្តស្វតធិព្ទមុនព្រះប្វរិត្តនោនាព្រះពណាកំព្វជ្ជប្វភាណាម្ទា

១៤- អ្នកព្រះធំម្ទចិត្តិមហាសំប្រែវ៉ាភជប្វពិតព្រះអង្គឃង់សំតែង់ធំ

១៥- នេស្សាន្ទាព្រះអម្ធិជម្ហកាន៣មហាជាតិ២អានិស័ទង់និស័ព្រះ

១៦- ចម្វង់ប្វននិស័ង្ហស្សហោយម្ទាគ្រើង់ចាយគ្រើង់ស្វាហាត្តុំភាលអា

១៧- ស្សនានិង់ច្រាកស្នាទានជាលិង់៨ម្ទាធំង់គាមច្រូចម្ទាជ្វីហាក័ប្រោរម្ទា

១៨- ជ្វីហាកន្ធរជ្វីហាស្វាយជ្វីហាធំង់បណ្ឌាយព្រះពិស្សស្វលោកកំព្វជ្ជ

១៩- ប្វភាណាវ្វង់ម្រែង់ភាក្សីសព្វឌីស្សសម្វទ្ធាយហោយនេព្វស្វរេច

២០- ចប្បធំនេស្សនានាថ្ងៃយអានិត្យបរប្វរហោង់

៣- សេចក្ដីសម្រួលជាអក្ខរាវិរុទ្ធបច្ចុប្បន្ន

១- សុភមស្តុសំរិទ្ធីតិរេក ១៥៥០ស័ក ពេញនក្សត្រ

២- ខែបុស្ស ៦រោច ថ្ងៃសៅរ៍ សារណាជំនុំថៅ

អត្ថបទដោយៈ ហ៊ុន ឈុនតេង

៣- ពៅ នាងមាន នូវថៅព្រហ្ម នាងបុស នូវថៅសុខ នាងទេ

៤- ព អស់(អ្នក)ទាំងអម្បាលនេះ មកអំពីបន្ទាយព្រេច

៥- ធ្វងទន្លេសាប ព្យុះខ្យល់កកេបកកាបអាប

៦- ឡាបទើបរួចមោកយល់កូនថៅផៅញាវញាតកា

៧- នៅនាមហានគរនេះគ្រប់ហើយទើបថៅពៅ នាងមាន

៨- នូវថៅព្រហ្ម នាងបុស នូវថៅសុខ នាងទេព នូវថៅនន្ទ ថៅឪ

៩- ថៅគាម មេកែវ មេស្រី មេចិន ជីសោម អស់អ្នកទាំងអម្បាល

១០- នេះមានចិត្តសទ្ធាធ្វើព្រះពុទ្ធរូបមាស២អង្គ ប្រាក់

១១- ៣អង្គ ទង់ធម្មជជ២ បំបួសកូន២នាក់ហើយ ទើបថៅពៅ

១២- ឲ្យអារទនានិមន្តព្រះអរិយសង្ឃទ្រង់ចតុប្បារិសុទ្ធសីល

១៣- ឥរិយាបថសូត្រទិព្វមន្តព្រះបរិត្តនៅនាព្រះពាន់កម្ពុជបុរាណមាន

១៤- អ្នកព្រះធម្មខិតមហាសង្ឃរាជបពិត្រព្រះអង្គឯងសម្ដែងធម៌

១៥- ទេសនាព្រះអភិធម្មកណ្ឌ៣ មហាជាតក៍២ អានិសង្សទង់ អានិសង្សព្រះ

១៦- ចម្លងបួន អានិសង្សផ្នួស ហើយមានគ្រឿងបាយ គ្រឿងស្លា កម្រាលអា

១៧- សនា និងប្រាក់សមាទានជា៨លឹង មានទាំងកាំជ្រួច មានភ្លើកផ្កាវ មាន

១៨- ភ្លើកណ្ដុរ ភ្លើស្វាយ ភ្លើទាំងបន្ទាយព្រះពិស្ណុលោកកម្ពុជ

១៩- បុរាណរុងរឿងរស្មីសព្វទិសសមុទាយហើយទើបស្រេច

២០- ចប់ធម៌ទេសនានាថ្ងៃអាទិត្យបរិបូរណ៍ហោង។

៤- សេចក្ដីសង្កេតនានា

៤.១- សេចក្ដីសង្កេតផ្នែកអក្ខរាវិរុទ្ធ

ដ្បិតតែមិនគោរពតាមជាតិសព្ទទាំងស្រុង ក៏សំណេរភាគច្រើនបន្តនិរន្តរភាពពីសម័យអង្គរ និងសរសេរផ្អែកលើសូរដែលមានភាពបត់បែនខ្ពស់។ ខាងក្រោមនេះជាសេចក្ដីសង្កេតខ្លះៗ៖

អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ុន ឈុនតេង

- ប្រើ «៉» ជំនួសដាក់នៅលើព្យញ្ជនៈឬព្យាង្គ ជំនួសឲ្យអក្សរ «ង»។

ឧ. នាំ៉ = នាង, សយ៉...។

- មិនមានរស្សសញ្ញា។

ឧ. ប្រាក = ប្រាក់, គ្រោព = គ្រប់។

- ប្រើ េី = ឿ។

ឧ. គ្រើង = គ្រឿង។

- មិនគោរពតាមជាតិសព្ទបាលីសំស្ក្រឹត។

ឧ. អម្ធិធម្ម = អភិធម្ម

សោវពារ (< សៅរវារ) = សៅរ៍ពារ

ទេស្សាន្ទា = ទេសនា។

- ប្រើព្យញ្ជនៈ «ហ» ខាងចុង។

ឧ. ថ្ងេហ = ថ្ងៃ, ផ្ទីហ = ភ្ទី...។

- ស្រៈ «ុ» និង «ូ» ប្រើជាមួយអក្សរ «រ» មានរូបរាងដូចជើងរ «្រ»។

៤.២- សេចក្តីសង្ខេតស្ថាននាម

ក- ទន្លេសាប

ផ្អែកតាមទិន្នន័យនិរុត្តិសាស្ត្រ និងកំណត់ត្រាប្រវត្តិសាស្ត្រ វាក្យសព្ទដើមដែលប្រជាជនខ្មែរប្រើប្រាស់សម្រាប់សម្គាល់តំបន់ដីសើមដ៏ធំនៅកណ្តាលប្រទេសកម្ពុជា គឺពាក្យ «**ទន្លេសាប**» តែមួយគត់។ ផ្អែកតាមតឹងតាងលាយលក្ខណ៍អក្សរយ៉ាងរឹងមាំ ដែលគាំទ្រលើអំណះអំណាងនេះ ដែលមានចំណាស់ដែលរកឃើញ គឺយ៉ាងហោចណាស់នៅក្នុងសិលាចារឹកសម័យកណ្តាលនៅអង្គរវត្ត (នាសតវត្សទី១៧) ដូចជាសិលាចារឹកនគរវត្តលេខ១៦២នេះ ដែលបានចារឹកបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លាស់នូវការប្រើប្រាស់នាមសព្ទនេះ ដោយពុំមាន «បឹង» នៅខាងមុខឡើយ។ ឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រដទៃៗទៀតក្នុងសម័យកាលបន្តបន្ទាប់ ក៏បានរក្សាការប្រើប្រាស់ទម្រង់ដើមនេះផងដែរ។

តាមន័យនិងការវិវត្តនៃភាសា ពាក្យ «**ទន្លេ**» ក្នុងបរិបទខ្មែរបុរាណ មានអត្ថន័យស្មើនឹងពាក្យ «**សមុទ្រ**»។ ក្នុងផ្នត់គំនិតខ្មែរ ពាក្យ «**ទន្លេសាប**» មានន័យចំថា «**សមុទ្រទឹកសាប**»។ ការដាក់ឈ្មោះនេះ គឺផ្អែកទៅលើការសង្កេតផ្ទាល់នៃលក្ខណៈភូមិសាស្ត្រ និងទំហំផ្ទៃទឹកដែលមានវិសាលភាពធំធេងល្វឹងល្វើយ ប្រៀបបានទៅនឹងមហាសាគរ។

ដំណើរវិវត្តនៃវាក្យសព្ទនេះបានជួបប្រទះនឹងបាតុភូតទំនាក់ទំនងភាសា នាសម័យអាណានិគមបារាំង។ តាមរយៈរដ្ឋបាលអាណានិគម ភូមិសាស្ត្រនេះត្រូវបានគេហៅជាភាសាបារាំងថា **«Le Grand Lac»** (បឹងដ៏ធំ) ឬ **«Grands Lacs en Tonlé Sap»** (បឹងធំៗនៅទន្លេសាប)[៣]។ ឥទ្ធិពលនៃភាសាបរទេស និងការធ្វើមូលដ្ឋានីយកម្ម (Localization) ក្រោបរិបទបានធ្វើឱ្យមានការប្រែសម្រួលទម្រង់បរទេសចូលមកក្នុងភាសាខ្មែរទំនើប ដែលបណ្តាលឱ្យពលរដ្ឋខ្មែរជំនាន់ក្រោយចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់ពាក្យ «**បឹងទន្លេសាប**»។ ទោះជាយោងតាមលក្ខណៈភូមិសាស្ត្រ ភូគព្ភសាស្ត្រ ទីតាំងនោះមានលក្ខណៈជា «បឹង» ក្តី ក៏នៅក្នុងវប្បធម៌ខ្មែរយល់ថានោះគឺជា «ទន្លេ» ឬ «សមុទ្រ»។

ការលេចឡើងនូវពាក្យថ្មី **«បឹងទន្លេសាប»** នេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងយ៉ាងច្បាស់ពីភាពទីទៃគ្នានៃផ្នត់គំនិតវប្បធម៌ និងការកំណត់ឈ្មោះភូមិសាស្ត្ររវាងខ្មែរនិងបារាំង។ គួរឲ្យកត់សម្គាល់ថា តាមរយៈការវិវត្តនេះ អ្នកប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរបានទោរទន់ទៅតាមការប្រែសម្រួលរបស់បារាំង ដោយយកពាក្យ «បឹង» (Lac) មកដាក់បន្ថែមនៅខាងដើម «ទន្លេសាប» ដោយកំណត់នូវបញ្ញត្តិថ្មីថា «បឹងទន្លេសាប» គឺជាបឹងទឹកសាបធម្មជាតិដែលធំជាងគេបំផុតនៅតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ដែលព័ទ្ធជុំវិញដោយខេត្ត៥គឺជាបឹងទឹកសាបធម្មជាតិដែលធំជាងគេបំផុតនៅតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍។ ឯ «ទន្លេសាប» វិញ គឺជាខ្សែទឹកឬដៃបឹងដែលភ្ជាប់គ្នាពីទន្លេមេគង្គទៅកាន់បឹងទន្លេសាប។

[៣] យោងតាមផែនទីបុរាណវិទ្យានៃប្រទេសកម្ពុជាសម័យបុរាណ របសលោក លុយណេត៍ ដឺ ឡាហ្សុងគីយែរ ឆ្នាំ១៩១១។ សូមមើលតាមរយៈ៖ https://cik.efeo.fr/wp-content/uploads/photo-gallery/Lunet_de_Lajonquiere_១៩១១.jpg។

អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ុន ឈុនតេង

ខ- ឈ្មោះប្រទេសកម្ពុជា

ប្រទេសកម្ពុជា មានឈ្មោះពីបុរាណមកថា «កម្ពុជ» ឬ «កម្ពុជទេស» ដែលក្នុងអត្ថបទសិលាចារឹកនេះសរសេរជា «កំពូជ្ជ» ហាក់ដូចជាមានអំណានជា [កំ-ពុច]។ ត្រង់នេះយើងអាចសង្កេតលើពាក្យកម្ចីពីសំស្រ្កឹតបាលី ដែលមានស្រៈខ្លី៣នៅខាងចុង គឺ អ ឥ និង ឧ ដែលមាន២ករណី គឺ ១- មិនអានស្រៈខ្លីនោះ និង ២- ប្តូរស្រៈខ្លីនោះជាស្រៈវែង គឺ អ ជា អា, ឥ ជា ឦ និង ឧ ជា ឩ (> ឩវ)។ ករណីនេះ ពុំបរិយាយអំពីអក្ខរាវិរុទ្ធសម័យបច្ចុប្បន្ននោះទេ។សូមសង្កេតបញ្ជីពាក្យខាងក្រោម៖

សំស្រ្កឹតបាលី	ជាខ្មែរបែបទី១	ជាខ្មែរបែបទី២	អក្ខរាវិរុទ្ធបច្ចុប្បន្ន
អាសន	អាសន៑ (អ.ថ. អាស)	អាស្នា	អាសនៈ
កុមារ	កុមារ (អ.ថ. កុម៉ា)	កុមារា	កុមារ/កុមារា
ឝាខ/សាខ	-	សាខា	សាខា
បទុម	បទុម (អ.ថ. ប៉ទុំ)	បទុមា	បទុម/បទុមា
ហេតុ	ហេតុ (អ.ថ. ហែត)	-	ហេតុ
សត្រុ	សត្រុ (សម័យបុរាណ)	សត្រូ > សត្រូវ	សត្រូវ
ឫតុ	-	រដូ > រដូវ	រដូវ
គុរុ	គុរុ (សម័យបុរាណ)	គ្រូ	គ្រូ
ពោធិ	ពោធិ៍ (អ.ថ. ពោ)	ពោធី	ពោធិ៍
ប្រសិទ្ធិ	ប្រសិទ្ធិ (អ.ថ. ប្រសិត)	ប្រសិទ្ធី	ប្រសិទ្ធិ/ប្រសិទ្ធី
ឫទ្ធិ	ឫទ្ធិ (អ.ថ. រឹត)	ឫទ្ធី	ឫទ្ធិ/ឫទ្ធី
កីត៌ិ	កេរ្តិ៍	-	កេរ្តិ៍

គ- បន្ទាយព្រេច ឬ បន្ទាយពេជ្រ

នៅក្នុងសិលាចារឹកនេះ ក្រុមអ្នកធ្វើបុណ្យ គឺមានពីតំបន់ឈ្មោះ «បណ្ដាយព្រេជ្ជ» ដែលត្រូវនឹងពាក្យបច្ចុប្បន្នថា «បន្ទាយព្រេច» ដែលយើងពុំស្គាល់ប្រាកដថាត្រូវនឹងទីតាំង

បច្ចុប្បន្នណានោះទេ។ យ៉ាងនេះក្ដី ប្រសិនបើនោះជាសំណេរមានបញ្ហា យើងអាចគិតដល់ពាក្យមួយទៀតគឺ «បន្ទាយពេជ្រ» ដែលជាឈ្មោះនៃវាំងរាជធានីឧដុង្គ[4]។

តារាងវាក្យសព្ទ

សម័យកណ្ដាល	សម័យបច្ចុប្បន្ន	សម័យកណ្ដាល	សម័យបច្ចុប្បន្ន
សព្ទម្មស្ត	សុភមស្តុ	សក្ខ	ស័ក
រោង៍អ្នក្សត្រ	រោងនក្សត្រ	ខែហាបុស	ខែបុស្ស
ថ្ងេយ	ថ្ងៃ	សោរ៍ពារ	សៅរ៍(ពារ < វារ)
ជំនុម	ជំនុំ	ថ្ងោរ៍	ថៅ
ឆាំ	នាង	សុក្ខ	សុខ
ទេព្ភ	ទេព	ទេព្វ	ទើប
អំប្បាល	អម្បាល	មោក	មក
អំម្ពិយ	អំពី	ព្រេជ្ជ	ព្រេច
ទនលេហាសាប្ប	ទន្លេសាប	ខ្យហាខ្យល	ព្យុះខ្យល់
កកេបកកាប	កកេបកកាប	ស្វរេច	ស្រេច
អាភព្វាព	អាបឡាប	យោល	យល់
រូប្ច	រូប	ផោរ៍	ផៅ
ក្វូណ	កូន	ញាត្តិកា	ញាតកា
នោរ៍	នៅ	គ្រោព	គ្រប់
ហោយ	ហើយ	ស្រីយ	ស្រី
ដីហា	ដី	សារទ្ធា	សទ្ធា
ថ្ងេហា	ធ្វើ	ប្រាក	ប្រាក់
មាស្ស	មាស	ធាម្មជ្ជជ្ជ	ធម្មជជ/ធម្មធ្វជ

[4] នេះជាព័ត៌មានទទួលបានពី បណ្ឌិត ឡេង ស៊ីវ៉េង។

អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ុន ឈុនតេង

ប្បួស	បំបួស	អារិយ្យសយ៍	អរិយសង្ឃ
អាភទណា	អារទនា	ទ្រង៑	ទ្រង់
ឆិមន	និមន្ត	ធំទេស្សាន្នា	ធម៌ទេសនា
ចិត្តបរសុទ្ធសិល	ចតុប្បារិសុទ្ធសីល	តិរិយ្យាបុត្ត	ឥរិយាបថ
ស្វតទិព្ទមុន	សូត្រទិព្វមន្ត	ប្វរិត្ត	បវិត្ត
កំព្វជ្ជប្វរាណា	កម្ពុជបុរាណ	ម្នា	មាន
មហាសំឃ្រ្យ៌ារាជ	មហាសង្ឃរាជ	ប្វពិត	បពិត្រ
សំតែង	សម្តែង	អភ្វិធម្មក	អភិធម្ម
អានិស័	អានិសង្ស	ផ្ទស្ស	ផ្ទួស
គ្រើង៑	គ្រឿង	កាមច្រ្វច	កាំជ្រួច
ក្តុំរាលអាស្សនា	កម្រាលអាសនា	ដ្វីហា	ភ្វី
ក៌ហ្រារ	កង្ហារ	កន្ទ្វរ	កណ្តុរ
ព្រះពិស្សស្នុលោក	ព្រះពិស្ណុលោក	រ្វង៑ទ្រែង៑ភាក្សី	រុងរឿងរស្មី
ឌីស្ស	ទិស	សម្វុទ្ទាយ	សមុទាយ
បរប្វរ	បរិបូរណ៍	ចប្ប	ចប់

បញ្ជីឯកសារ

Lewitz, Saveros. ‘Inscriptions modernes d’Angkor 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16a,16, et 16c’. *Bulletin de l’École française d’Extrême-Orient* 59 (1972): 221–49. https://doi.org/10.3406/befeo.1972.5123.

ឈឹម ក្រសេម. *សិលាចារឹកនគរវត្ត*. ១៩៣៦. Cedoreck. Centre de Documentation et de Recherche sur la Civilisation Khmère (CEDORECK), ១៩៨៤.

អត្ថបទដោយៈ ហ៊ុន ឈុនតេង

បញ្ជីរូបភាព

K 302 **IMA 12** Imprint sheet no./លេខផ្ទិត: 69
Photograph no./លេខរូបថត: 69

សំណៅផ្តិតសិលាចារឹកនគរវត្តលេខ១២ (ប្រភព៖ APSARA & CKS)

អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ុន ឈុនតេង

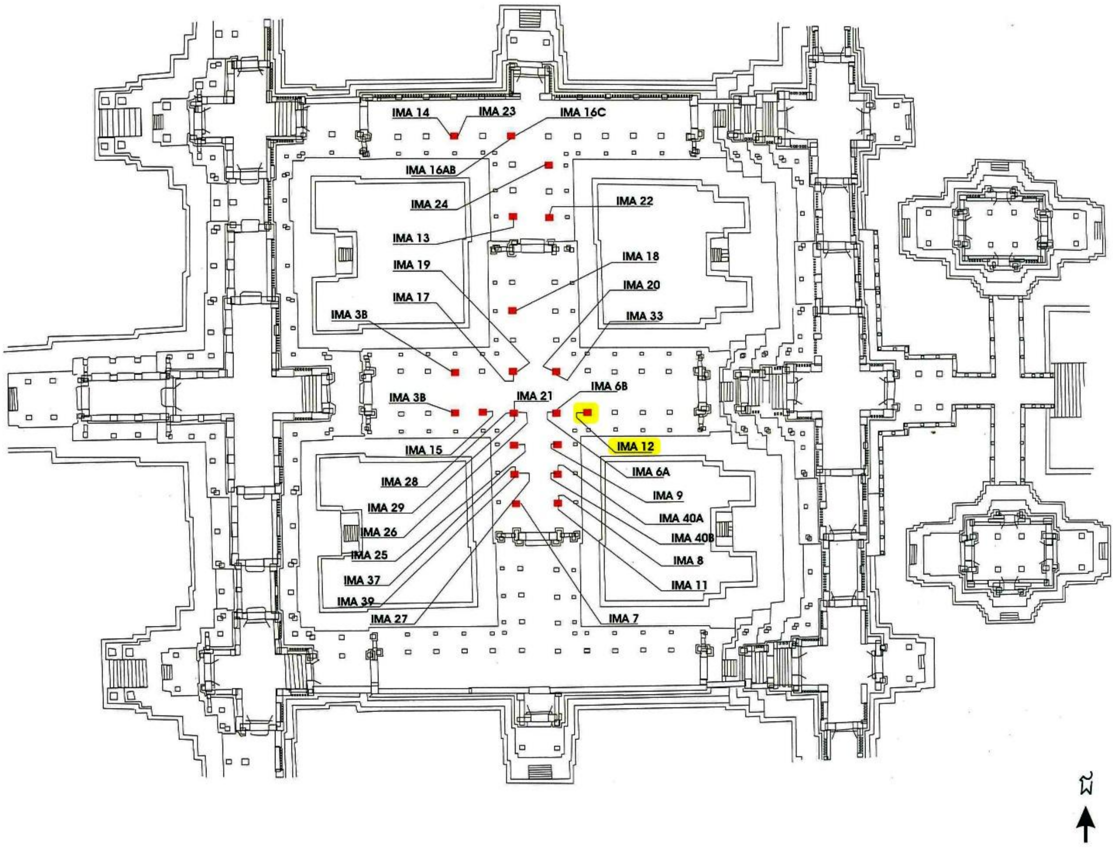

ទីតាំងសិលាចារឹកនគរវត្តលេខ១២ (ប្រភព៖ APSARA & CKS)

អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ុន ឈុនតេង